

Notitie onderwijs en toptalenten op het gebied van sport en kunst/cultuur

Inleiding

Scholen en leerplichtambtenaren krijgen regelmatig het verzoek verlof te verlenen aan leerplichtige toptalenten op het gebied van sport of kunst/cultuur. Hoe kunnen scholen en leerplichtambtenaren hier mee omgaan?

Beleidsvrijheid scholen

Op grond van de algemene onderwijswetgeving kan school een jongere vrijstellen van verplichte deelname aan bepaalde onderwijsactiviteiten. Dit geldt voor het primair onderwijs, het voortgezet onderwijs en de expertisecentra (WPO artikel 41, WVO artikel 11d en WEC artikel 46, zie bijlage 2). Het bevoegd gezag van de school bepaalt (op verzoek van de ouders) of een leerling wordt vrijgesteld van bepaalde onderwijsactiviteiten en welke onderwijsactiviteiten daarvoor in de plaats komen. Hierbij geldt een aantal voorwaarden:

- Voor vrijgestelde onderwijsactiviteiten moet een andere onderwijsactiviteit in de plaats komen
- De vrijgestelde leerling ontvangt eenzelfde aantal uren onderwijs als zijn klasgenoten
- De vervangende onderwijsactiviteit moet worden begeleid door een leerkracht
- Het deelnemen aan een wedstrijd of training kan niet gelden als onderwijsactiviteit
- Het beleid moet goedgekeurd zijn door de oudergeleding van de MR en gepubliceerd zijn in de schoolgids

Rol leerplichtambtenaar

De leerplichtambtenaar kan op grond van de leerplichtwet geen vrijstelling verlenen voor toptalenten. De leerplichtambtenaar kan school, indien gewenst, adviseren bij het ontwikkelen van beleid voor toptalenten. Wanneer de leerling zich niet houdt aan het afgesproken onderwijsprogramma doet school melding van ongeoorloofd schoolverzuim en neemt de leerplichtambtenaar de verzuimmelding in behandeling.

Topsport Talentschool

Om topsport te kunnen combineren met onderwijs wordt topsporters in het voortgezet onderwijs geadviseerd gebruik te maken van een Topsport Talentschool (voorheen LOOT-school). Op deze school is sport in het onderwijsprogramma geïntegreerd.

Ontwikkelen van beleid

Een school kan er voor kiezen beleid te ontwikkelen voor toptalenten. In het beleid moeten in ieder geval de volgende zaken zijn opgenomen:

- Welke jongeren komen voor vrijstelling in aanmerking?
- Welke procedure moet worden gevolgd om voor vrijstelling in aanmerking te komen? ·
Onder welke voorwaarden worden jongeren vrijgesteld?

Good practice

Om te komen tot goed beleid kan gebruik worden gemaakt van een good practice (bijlage 1). Deze good practice is samengesteld aan de hand van beleid zoals dat is ontwikkeld op verschillende plekken in Nederland. Hierin is beschreven welke jongeren in aanmerking kunnen komen voor vrijstelling in verband met toptalent, welke procedures kunnen worden gevolgd en onder welke voorwaarden jongeren kunnen worden vrijgesteld.

Bijlage 1: Vrijstelling voor toptalenten in het onderwijs: Een good practice

1. Sporttalenten

Wanneer is er sprake van een sporttalent?

Aan de hand van een status kan bepaald worden of iemand een bijzonder sporttalent heeft. Er moet sprake zijn van:

- 1 Een landelijke status A (beste 8 van de wereld), B (beste 16 van de wereld) of HP (High Potential, jonge sporter die doorstroomt naar wereldtop)
- 2 Een internationaal talent, nationaal talent of belofte
- 3 Bij te jonge leeftijd voor een belofte of bij sporters in een categorie 2 sport (sport zonder NOC*NSF status): Een erkenning door de sportbond als talent en ondersteuning door het Olympisch Netwerk.

De sportbonden en/of NOC*NSF bepalen of de sporter voor de onder 1 en 2 genoemde statussen in aanmerking komt. Voor voetballers stelt de betaald voetbalorganisatie (BVO) vast of een sporter een status heeft.

Procedure en voorwaarden bij vrijstelling toptalent op het gebied van sport

- Voor een sporttalent in het VO wordt een aanmelding bij een topsport Talentschool met de jongere en zijn ouders besproken.
- De ouder/verzorger van de leerling dient een schriftelijk verzoek in bij de directie van de school waar de leerling staat ingeschreven.
- De ouder/verzorger levert bewijsstukken van NOC*NSF/Olympisch Netwerk of de sportbond waaruit status 1,2 of 3 blijkt alsmede een overzicht van wedstrijden, toernooien of trainingen.
- De data van afwezigheid dienen in principe aan het begin van het schooljaar c.q. kalenderjaar door de ouders aan de school te worden doorgegeven.
- De school maakt een plan van aanpak voor het aangepaste onderwijsprogramma.
- De school sluit een overeenkomst met de ouders/leerling en de trainer van de jongere over de gemaakte afspraken.
- Het betreft hier structurele afspraken die jaarlijks aan het begin van het schooljaar worden gemaakt.
- Indien de jongere zich niet aan de afspraken houdt of onvoldoende presteert op school kan de overeenkomst door ouders, school of trainer worden opgezegd.
- School informeert de leerplichtambtenaar.
- School stemt af met de Onderwijsinspectie hoe zij hier over geïnformeerd wil worden.

2. Kunst/cultuur talenten

Wanneer is er sprake van een kunst/cultuur talent?

Een landelijke normering voor cultuurtalenten is er niet. Evenmin zijn er Topsport Talentscholen voor kunst of cultuur. Dat betekent niet dat er geen initiatieven zijn. In Den Haag is er bijvoorbeeld een school voor jong talent die samenwerkt met het Koninklijk Conservatorium. Jongeren van groep 7/8 BAO, het VMBO TL, de HAVO of het VWO, met een bijzonder talent voor muziek, kunnen daar terecht.

Procedure en voorwaarden bij vrijstelling toptalent op het gebied van kunst/cultuur

- De ouder/verzorger van de leerling dient een schriftelijk verzoek in bij de directie van de school waar de leerling staat ingeschreven.
- De data van afwezigheid dienen in principe aan het begin van het schooljaar c.q. kalenderjaar door de ouders aan de school te worden doorgegeven.
- De school maakt een plan van aanpak voor het aangepaste onderwijsprogramma.
- De school sluit een overeenkomst met de ouders/leerling en de begeleider van de jongere over de gemaakte afspraken.
- Het betreft hier structurele afspraken die jaarlijks aan het begin van het schooljaar worden gemaakt.
- De ouders leveren een bewijs waaruit blijkt dat er toestemming is van de arbeidsinspectie (indien van toepassing).
- Indien de jongere zich niet aan de afspraken houdt of onvoldoende presteert op school kan de overeenkomst door ouders, school of begeleider worden opgezegd.
- School informeert de leerplichtambtenaar.
- School stemt af met de Onderwijsinspectie hoe zij hier over geïnformeerd wil worden.

De volgende evenementen komen in aanmerking voor een vrijstelling aan het vastgestelde onderwijsprogramma:

- Deelname aan muziekconcoursen met een nationaal of internationaal karakter;
- Deelname aan film gemaakt voor de Nederlandse bioscoop;
- Deelname aan televisiedrama, televisieseries, eindrondes talentenjachten of daarmee vergelijkbare programma's die op het landelijk net worden uitgezonden;
- Optreden in musicals en theaterproducties met een nationaal karakter.

Niet in aanmerking komen:

- Deelname aan reclamespotjes;
- Modellenwerk

De arbeidsinspectie

De eisen die gesteld worden door de Nederlandse arbeidsinspectie om een ontheffing voor talenten, kunst en cultuur te verlenen zijn in het kort:

Kinderen tot 7 jaar: Voor één en hetzelfde kind kan, tot het kind 7 jaar is, elk jaar vier keer en bij serieproducties acht keer een ontheffing worden verleend. Kinderen moeten zowel voor, tijdens als na de voorstelling door een deskundige worden begeleid. Per dag mag maximaal vier uur worden gewerkt tussen 08.00 uur en 19.00 uur.

Voor kinderen tussen 7 en 13 jaar kan de Arbeidsinspectie een ontheffing verlenen voor maximaal 12 optredens per jaar. Een kind mag hooguit 3 keer in één week aan een uitvoering meewerken. Zowel voor, tijdens en na de uitvoering moeten de kinderen door een deskundige worden begeleid. Er mag tussen 08.00 uur en 23.00 uur maximaal 4 uur gewerkt worden.

Alleen wanneer het gaat om serieproducties kan een ontheffing voor 24 optredens per jaar worden verleend. Het kind mag dan niet meer dan 7 uur per dag en 12 uur per week werken. Het kind mag tot uiterlijk 23.00 uur optreden en moet daarna minimaal 14 uur rust hebben.

Bijlage 2: Relevante wetten

De leerplichtwet

De leerplichtwet kent geen artikelen waarop de school of de leerplichtambtenaar vrijstelling kan verlenen.

Wet op het Primair Onderwijs (WPO) artikel 41

1. De leerlingen nemen deel aan alle voor hen bestemde onderwijsactiviteiten, met dien verstande dat die onderwijsactiviteiten voor de leerlingen onderling kunnen verschillen.
2. Het bevoegd gezag kan op verzoek van de ouders een leerling vrijstellen van het deelnemen aan bepaalde onderwijsactiviteiten. Een vrijstelling kan slechts worden verleend op door het bevoegd gezag vastgestelde gronden. Het bevoegd gezag bepaalt bij de vrijstelling welke onderwijsactiviteiten voor de leerling in de plaats komen van die waarvan vrijstelling is verleend.

Wet op het Voortgezet Onderwijs, artikel 11d

1. Het bevoegd gezag van een school [...] kan na overleg met de ouders een leerling ontheffing verlenen voor onderdelen van het onderwijsprogramma, [...]. Het bevoegd gezag bepaalt bij de ontheffing welk onderwijs voor de leerling in de plaats komt voor de onderdelen waarvoor ontheffing is verleend.
2. Het bevoegd gezag van een school [...] kan voor leerlingen die daarvoor in aanmerking komen, bij de inrichting van het onderwijs afwijken van een of meer programmaonderdelen [...]. Bij algemene maatregel van bestuur wordt bepaald hoe wordt vastgesteld welke leerlingen in aanmerking komen voor deze afwijkingen.

-Wet op de Expertisecentra, artikel 46

1. De leerlingen nemen deel aan alle voor hen bestemde onderwijsactiviteiten, met dien verstande dat die onderwijsactiviteiten voor de leerlingen onderling kunnen verschillen.
2. Het bevoegd gezag kan op verzoek van de ouders, dan wel, indien de leerling meerderjarig en handelingsbekwaam is, de leerling, een leerling vrijstellen van bepaalde onderwijsactiviteiten. Een vrijstelling kan slechts worden verleend, op door het bevoegd gezag vastgestelde gronden. Het bevoegd gezag bepaalt bij de vrijstelling welke onderwijsactiviteiten voor de leerling in de plaats komen van die waarvan vrijstelling is verleend.

Wet Educatie en Beroepsonderwijs

Deze wet kent geen vrijstellingsmogelijkheden.